

ปัจจัยทางพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของจิตใจเพื่อการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
Buddhathum Factors Affect on Strength of Mind for Drug Addicts
Rehabilitation

พระมหาพินิจ ฐิตปญโญ

Phramaha Pinij Thitapanno

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Master of Arts Life and Death Studies

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

Email: Pinij@gmail.com

รับต้นฉบับ 8 มีนาคม 2562 วันที่เผยแพร่ 30 มิถุนายน 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของจิตใจตามแนวทางพุทธจิตวิทยาต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ติดยาเสพติด และ ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งของจิตใจตามแนวพุทธจิตวิทยาต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ติดยาเสพติด ใช้รูปแบบการวิจัยสำรวจเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง แบบภาคตัดขวาง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดเท่ากับ .934 กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ถูกควบคุมความประพฤติในสถานศึกษาสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร 3 (ประจำศาลแขวงธนบุรี) จำนวน 299 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ Pearson Chi-Square One-way ANOVA และ Regression โมเดล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ถูกควบคุมความประพฤติ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.5 เป็นเพศชาย ร้อยละ 33.8 มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี จบระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 80.6 อาชีพส่วนใหญ่รับจ้างหรือเป็นลูกจ้าง ร้อยละ 54.2 และไม่มีอาชีพใดๆ ร้อยละ 6.4 สำหรับรายได้ ส่วนส่วนมากอยู่ในช่วง 9,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 37.8 และอีกร้อยละ 3.7 ไม่มีรายได้ สถานภาพโสดมากที่สุด ร้อยละ 49.5 รองลงมาใช้ชีวิตคู่ ร้อยละ 40.8 หย่าร้าง ร้อยละ 6.0 และเป็นหม้าย ร้อย

ละ 3.7 และส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว ร้อยละ 70.6 อยู่กับญาติ/มิตร ร้อยละ 15.7 และ ไม่มีที่อยู่อาศัย ร้อยละ 2.0

2. ผู้ถูกควบคุมความประพฤติมีปัจจัยทางพุทธธรรมด้านสังคมและด้านจิตลักษณะอยู่ในเกณฑ์ระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 3.80 และ 3.74 ตามลำดับ

3. ผู้ถูกควบคุมความประพฤติมีระดับความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบความเข้มแข็งของจิตใจตามหลักพุทธธรรม คือ การพัฒนาทางจิตใจตามหลักไตรสิกขา ความมุ่งมั่นในการบำบัดยาเสพติดด้วยการกำกับตนเอง และ ความมีเมตตาตามหลักพรหมวิหารธรรม อยู่ในระดับดี ด้วยค่าเฉลี่ย 3.76 3.50 และ 3.63 ตามลำดับ

4. ปัจจัยด้านสังคมของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ พบว่ามีน้ำหนักอิทธิพลทางลบต่อความเข้มแข็งของจิตใจของการปฏิเสธสิ่งเสพติด เท่ากับ -0.13 ซึ่งถือว่าน้ำหนักอิทธิพลในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาน้ำหนักอิทธิพลรายตัวแปรที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านสังคมพบว่า สมาชิกกลุ่มทางสังคมมีน้ำหนักอิทธิพลสูงสุด คือ 0.80 รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ในครอบครัว มีน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.46 และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมีน้ำหนักอิทธิพล 0.23

5. ปัจจัยด้านจิตลักษณะของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ พบว่ามีน้ำหนักอิทธิพลทางบวกต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด เท่ากับ 1.02 ซึ่งถือว่าน้ำหนักอิทธิพลในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาน้ำหนักอิทธิพลรายตัวแปรที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านจิตลักษณะ พบว่า ตัวแปรความเชื่อมั่นในตนเองและความมุ่งมั่นอนาคต มีน้ำหนักอิทธิพลสูงสุด คือ 0.79 ส่วนสุขภาพจิตมีน้ำหนักอิทธิพล 0.65

6. ความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ จากองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาการทางจิตใจ ด้านความมุ่งมั่นในการบำบัดยาเสพติด และด้านความมีเมตตา พบว่าทุกตัวมีน้ำหนักอิทธิพลอยู่ในเกณฑ์ที่สูง คือ 0.79 0.68 และ 0.73 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ผู้ถูกควบคุมความประพฤติ, ปัจจัยทางสังคม, ปัจจัยทางจิตลักษณะ, ปัจจัยทางพุทธธรรม, ความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด

Abstract

This study had the purpose and objectives to the level of mental strength according to the Buddhist psychology for Drug Addicts Rehabilitation and to study Buddhathum factors with effect on a Strength of Mind for Drug Addicts Rehabilitation. The format of research in a descriptive exploration in focus on any time. A collection of data was questionnaires in a number of 299 sets to the sampling groups on probation in the educational place of probation department Bangkok 3 (District Court of Thonburi). The 299 probationers were analyzed by depending on the data, the value of frequency, percentage, means, standard deviation and the statistics for analyzing Pearson Chi-Square and One-way ANOVA test which was a significance for .05.

The consequences of study are as follows;

1. Most of the probationers were 66.5% males and 33.8% females during their 30-39 years old, education was graduated at 80.6%, most careers employees at 54.2%, and no career at 6.4%, for incomes during 9,000 to 15,000 baht a month at 37.8% and no incomes at 3.7 percentage. The status of a single mostly at 49.5%, later on the marital status at 40.6%, divorce at 6.0% and widow at 3.7%. Mostly they stayed with their families at 70.6%, with the relation at 15.7% but homeless at 2.0 percentage.

2. The probationers had the factors of Buddha-dharma in social and psychological characteristics at a good criterion with an average of 3.80 and 3.74 in order.

3. Probationers had the level of mental strength for Drug Addicts Rehabilitation in a good criterion with an average of 3.61. To consider to separate out the factors of mental strength according to the principles of Buddha's teaching was the mental development according to the principles of three Fold learning. Attempt to cure an addicts in a self-control and kindness to the principles of the divine state

(Brahma-vihara) were at the good level with an average of 3.76, 3.50 and 3.63 in order.

4. The social factors of probationers were found that they were in weight with a negative influence on a mental strength for Drug Addicts Rehabilitation equal to .13 regarded weight with low influence, Having considered the influential weight of each variety with effect on social factors, we found that social members at the highest influential weight were .8 and later on it was the family relationship with an influential weight equal to .46 and a friend relationship at an influential weight equal to .23.

5. Psychological factors of probationers were found that there was an influential weight positive to a mental strength for Drug Addicts Rehabilitation equal to 1.02 regarded as the highest influential weight. Having considered an influential weight of each variety with effect on psychological factors, we found that variety, self-confidence and attempt in the future had the highest influential weight equal to .79 while a mental health had an influential weight equal to .65.

6. The Mental Strength for Drug Addicts Rehabilitation of probationers from three factors like: a mental development, an attempt to cure addicts and having the kindness, It was found that everything had the influential weight at a high criterion equal to .79, .68 and .73 in order.

Keyword: Probationers, Social factors, Psychological factors, Buddhathum Factors, Mental Strength for Drug Addicts Rehabilitation

1. บทนำ

World Drug report ได้คาดการณ์ว่ามีประชากรทั่วโลกที่เสพยาเสพติดประมาณ 243 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 5 ของประชากรโลก และจากศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข เผยข้อมูลการเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในปี 2559 พบว่าอยู่ในระดับรุนแรง คาดว่ามีผู้เสพยาประมาณ 2.7 ล้านคน ประเภทตัวยาสเสพติด ที่มีผู้เสพมากที่สุดคือ ยาบ้า ร้อยละ 80.3 รองลงมาคือกัญชา ร้อยละ 6.1 และยาไอซ์ ร้อยละ 4.4 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดพบว่าอัตราการใช้ยาเสพติดมากกว่า 1 ชนิดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้มีความรุนแรงและมีความซับซ้อนในการบำบัดรักษา โดยในรอบ 6 เดือน ที่ผ่านมาได้บำบัดได้ถึง 84,000 คน ผู้เสพยาเกือบร้อยละ 60 เป็นเยาวชนอายุ 15-29 ปี ใช้ยาบ้าเป็นหลัก แนวโน้มใช้กัญชาสูงมากขึ้นอย่างก้าวกระโดด มีการใช้ยา 2 ชนิดผสมกันเพิ่มขึ้น 4 เท่าตัว อายุต่ำสุดที่เสพยาเสพติด 11 ขวบ ใช้เด็กเล็ก เติดยาและใช้การตลาดขยายลูกค้า ซื้อ 1 แกรม 1 อธิปไตยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศปส.) กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า รัฐบาลและกระทรวงสาธารณสุข ได้ตั้งเป้าบำบัดผู้เสพยาเสพติดให้ได้ 220,000 คน ผ่านไปแล้ว 6 เดือน ผลการบำบัดรวมทั้ง 3 ระบบ คือระบบสมัครใจ ระบบบังคับบำบัด และระบบต้องโทษ จำนวน 84,326 คน หรือประมาณร้อยละ 38 ของเป้าหมาย และได้เร่งรัดระบบการค้นหา คัดกรองผู้เสพในครอบครัว หมู่บ้านและชุมชนทั่วประเทศอย่างเข้มข้น ภายใต้โครงการประชารัฐ สร้างหมู่บ้าน ชุมชน มั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด พ.ศ.2559-2560

ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าไปจัดหลักสูตรอบรมการให้ความรู้และส่งเสริมพัฒนาจิตใจผู้ติดยาเสพติดด้วยกระบวนการทางพุทธจิตวิทยาเพื่อการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด แก่ผู้ถูกควบคุมความประพฤติในความรับผิดชอบของสถานศึกษาสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร 3 (ประจำศาลแขวงธนบุรี) ระยะเวลาหนึ่ง ผู้วิจัยได้พบว่าผู้ติดยาเสพติดทั้งรายใหม่และรายเก่าที่ส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่ถูกหลอกให้เข้าถึงเครือข่ายยาเสพติด อันเนื่องจากสิ่งเสพติดมีทั้งชนิดและปริมาณที่หลากหลาย ตลอดจนช่องทาง รูปแบบ และการโฆษณาชวนเชื่อที่เข้าถึงกลุ่มเปราะบาง ได้มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับต่ำ และโดยเฉพาะวัยรุ่นที่ยากจนและขาดโอกาสทางการศึกษายังเป็นเป้าหมายของผู้ค้ายาเสพติด การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่นับว่าเป็นปัญหาของประเทศไทยให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนได้นั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด ร่วมกับการนำหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่อง ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา มาร่วมบูรณาการตามกระบวนการทาง

พุทธจิตวิทยาเพื่อการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแก่ผู้ถูกควบคุมความประพฤติให้มีความเข้มแข็งในจิตใจต่อการปฏิเสธสารเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงความต้องการที่แท้จริงของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ

2 วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของจิตใจตามแนวทางพุทธจิตวิทยาต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ติดยาเสพติด

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งของจิตใจตามแนวพุทธจิตวิทยาต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ติดยาเสพติด

3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยสำรวจเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Survey Research) ในกลุ่มตัวอย่างผู้ถูกคุมความประพฤติที่ติดยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการควบคุมความประพฤติใน สถานศึกษาสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร 3 (ประจำศาลแขวงธนบุรี) ปีงบประมาณ 2559

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการการวิจัย

ประชากรเป็นผู้ถูกคุมความประพฤติด้านยาเสพติดที่อยู่ระหว่างการควบคุมความประพฤติใน สถานศึกษาสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร 3 (ประจำศาลแขวงธนบุรี) ปีงบประมาณ 2559 จำนวน 1,800 คน

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ถูกคุมความประพฤติด้านยาเสพติดที่มารายงานตัวประจำเดือน ณ สถานศึกษาสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร 3 (ประจำศาลแขวงธนบุรี) ระหว่างเดือน เดือนมกราคม 2561 – เดือนมิถุนายน 2561 โดยจำนวนตัวอย่างใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan โดยผู้วิจัยกำหนดให้ ระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ 6% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนตัวอย่าง 299 ราย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยข้อคำถามในแบบสอบถามสร้างจากการทบทวนทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตใจตามแนวทางพุทธจิตวิทยา แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามปลายปิดและให้เลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพสมรส สภาพครอบครัว โดยทุกข้อคำถามแบบปลายปิดมีให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านสังคม เป็นข้อคำถามปลายปิดและให้เลือกตอบมี 5 ระดับ ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การปฏิบัติตนเป็นจิตอาสา ความสัมพันธ์ระหว่างครูอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยทุกข้อคำถามแบบปลายปิด มีระดับคะแนนเป็น likert scale ให้เลือกตอบ 1- 5

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยด้านจิตลักษณะ เป็นข้อคำถามปลายปิดและให้เลือกตอบมี 5 ระดับ ได้แก่ การรักษาเบญจศีล-เบญจธรรม การปฏิบัติตนหลักอิทธิบาทสี่ โดยทุกข้อคำถามแบบปลายปิด มีระดับคะแนนเป็น likert scale ให้เลือกตอบ 1- 5

ส่วนที่ 4 แบบสอบถาม ความเข้มแข็งของจิตต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด เป็นข้อคำถามปลายปิดและให้เลือกตอบมี 5 ระดับ ประกอบด้วย 1. การพัฒนาทางจิตใจ (Development Mind) ผ่านหลักธรรมเบญจศีล-เบญจธรรม 2. ความมุ่งมั่นในบำบัดยาเสพติด(Effect) และ 3. ความมีเมตตา (kindness) โดยทุกข้อคำถามแบบปลายปิด มีระดับคะแนนเป็น likert scale ให้เลือกตอบ 1- 5

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.4.1 ทดสอบดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (Index of Consistency : IOC) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมข้อคำถามจากการวิจัยที่ผู้วิจัยสนใจ ให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิชีวิตและความตาย และด้านพุทธจิตวิทยา จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence:IOC) พบว่าแบบสอบถามทั้งชุดมีค่า IOC เท่ากับ 1.0 แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

3.4.2 ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ (try out) เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ใน

แบบสอบถามที่เป็นแบบวัดประมาณค่า (Rating scale) ผลการทดสอบพบว่าแบบสอบถามทั้งชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .934 อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ หมายความว่าสามารถนำแบบสอบถามทั้งชุดนี้ไปใช้ในงานวิจัยได้

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม กรณีที่กลุ่มผู้ถูกคุมความประพฤติที่ตกเป็นตัวอย่างมีปัญหาเรื่องการอ่านแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเป็นผู้อ่านแบบสอบถามให้ โดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ดำเนินการขออนุญาตผู้ อำนวยการสถานศึกษาสำนักงานคุมประพฤติ กรุงเทพมหานคร 3 (ประจำศาลแขวงธนบุรี) เพื่อลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล
2. ในวันเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจงแบบสอบถามและชี้แจงสิทธิการเข้าร่วมหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าใจจึงเริ่มดำเนินการเก็บตอบแบบสอบถาม โดยใช้ระยะเวลาประมาณไม่เกิน 30
3. เมื่อผู้ถูกคุมความประพฤติตอบข้อคำถามเสร็จสิ้นและส่งคืน ผู้วิจัยจะตรวจความครบถ้วนของการตอบคำถามทุกข้อ หากมีข้อใดไม่ตอบผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างทำให้ครบทุกข้ออีกครั้ง
4. ผู้วิจัยป้อนข้อคำถามพร้อมใส่รหัส (Code) โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ และก่อนวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของข้อมูล (Cleaning data) หากพบว่าแบบสอบถามมีความผิดปกติของคำตอบที่ไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจะตัดแบบสอบถามทั้งชุด
5. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติที่เหมาะสมต่อไป
6. นำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น และหากผู้วิจัยมีการนำเสนอผลการวิจัยในที่ต่าง ๆ ผู้วิจัยจะหลักการเคารพความเป็นบุคคล โดยจะไม่ระบุชื่อจริง นามสกุลจริง ภาพถ่ายบุคคล และสถานที่ ที่ไม่ได้รับอนุญาตเพื่อเป็นการปกป้องและเคารพสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องของทุกข้อคำถามเรียบร้อยแล้ว (Cleaning data) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีรายละเอียดดังนี้

3.6.1 ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และร้อยละ

3.6.2 คะแนนปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และความเข้มแข็งของจิตต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด วิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านจิตลักษณะ กับ ความเข้มแข็งของจิตต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Pearson Chi-Square

3.6.4 อิทธิพลของ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านจิตลักษณะ กับ ความเข้มแข็งของจิตต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ANOVA และ regression model

4 ผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยทางพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของจิตใจเพื่อการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ถูกควบคุมความประพฤติในสถานศึกษาสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร 3 (ประจำศาลแขวงธนบุรี) จำนวน 299 คน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ภาพรวมของผู้ถูกควบคุมความประพฤติที่มารายงานตัวในสถานศึกษาสำนักงานคุมประพฤติกรุงเทพมหานคร 3 (ประจำศาลแขวงธนบุรี) จำนวน 299 คน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 62.5 เป็นเพศชาย ร้อยละ 33.8 มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี จบระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 80.6 อาชีพส่วนใหญ่รับจ้างหรือเป็นลูกจ้าง ร้อยละ 54.2 และไม่มีอาชีพใด ๆ ร้อยละ 6.4 สำหรับรายได้ ส่วนส่วนมากอยู่ในช่วง 9,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 37.8 และอีกร้อยละ 3.7 ไม่มีรายได้ สถานภาพโสดมากที่สุด ร้อยละ 49.5 รองลงมาใช้ชีวิตคู่ ร้อยละ 40.8 หย่าร้าง ร้อยละ 6.0 และเป็นหม้าย ร้อยละ 3.7 และส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัว ร้อยละ 70.6 อยู่กับญาติ/มิตร ร้อยละ 15.7 และ ไม่มีที่อยู่อาศัย ร้อยละ 2.0 (รายละเอียดตามตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไป (n = 299 คน)

ตัวแปร		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	187	62.5
	หญิง	112	37.5
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	15	5.0
	20-29 ปี	92	30.8
	30-39 ปี	101	33.8
	40-49 ปี	59	19.7
	50-59 ปี	26	8.7
	60 ปีขึ้นไป	6	2.0
การศึกษา	ประถมศึกษา	10.3	34.4
	มัธยมศึกษา	138	46.2

	ปวช/ปวส/อนุปริญญา	45	15.1
	ปริญญาตรี/เทียบเท่า	12	4.0
	สูงกว่า ป.ตรี	1	.3
อาชีพ	ไม่มีอาชีพ	19	6.4
	รับจ้าง/ลูกจ้าง	162	54.2
	พนักงานเอกชน	61	20.4
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	38	12.7
	กสิกรรม/เกษตรกร	5	1.7
	ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	14	4.7
รายได้	ไม่มีรายได้	11	3.7
	ต่ำกว่า 3,000 บาท	32	10.7
	3,001 -9,000 บาท	85	28.4
	9,001 -15,000 บาท	113	37.8
	สูงกว่า 15,000 บาท	58	19.4
สถานภาพ	โสด	148	49.5
	สมรส	122	40.8
	หย่าร้าง	18	6.0
	หม้าย	11	3.7
สภาพ	คนเดียว	35	11.7
	ครอบครัว/ลูกหลาน	211	70.6
	ญาติ/มิตร	47	15.7
	ไม่มีที่อยู่อาศัย	6	2.0

4.2 ระดับของปัจจัยทางพุทธธรรมของผู้ติดยาเสพติด และ ความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ถูกควบคุมความประพฤติ มีระดับของปัจจัยทางพุทธธรรมของผู้ติดยาเสพติดและความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด ได้ผลการศึกษา ดังนี้ (ตารางที่ 4.7)

ปัจจัยทางพุทธธรรมด้านสังคัม พบว่า ผู้ถูกควบคุมความประพฤติ ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมและการรับรู้ในระดับดี ร้อยละ 61.5 รองลงมาในระดับดีมาก ร้อยละ 33.4 และระดับพอใช้ ร้อยละ 5.0

ปัจจัยทางพุทธธรรมด้านจิตลักษณะ พบว่าผู้ถูกควบคุมความประพฤติ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 68.6 รองลงมาในระดับดีมาก ร้อยละ 25.1 และระดับพอใช้ ร้อยละ 6.4

องค์ประกอบความเข้มแข็งของจิตใจของจิตด้านการพัฒนาทางจิตใจ อยู่ในระดับดี ร้อยละ 56.2 รองลงมาในระดับดีมาก ร้อยละ 30.8 และระดับพอใช้ ร้อยละ 13.0

องค์ประกอบความเข้มแข็งของจิตใจของจิตด้านความมุ่งมั่นในระดับดี ร้อยละ 70.9 รองลงมาในระดับพอใช้ ร้อยละ 16.7 และระดับดีมาก ร้อยละ 12.4

องค์ประกอบความเข้มแข็งของจิตใจของจิตด้านความมีเมตตาส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 64.9 รองลงมาในระดับดีมาก ร้อยละ 21.4 และระดับพอใช้ ร้อยละ 13.7

สำหรับภาพรวมความเข้มแข็งของจิตใจของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.9 รองลงมาในระดับดีมาก ร้อยละ 16.7 และระดับพอใช้ ร้อยละ 9.4

ตารางที่ 2 ระดับของปัจจัยทางพุทธธรรมของผู้ติดยาเสพติด และ ความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ

ปัจจัย	ระดับพฤติกรรมและการรับรู้					
	พอใช้		ดี		ดีมาก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านสังคม	15	5.0	184	61.5	100	33.4
ด้านจิตลักษณะ	19	6.4	205	68.6	75	25.1
ด้านการพัฒนาทางจิตใจ	39	13.0	168	56.2	92	30.8
ด้านความมุ่งมั่น	50	16.7	212	70.9	37	12.4
ด้านความมีเมตตา	41	13.7	194	64.9	64	21.4
ความเข้มแข็งของจิตใจ	28	9.4	221	73.9	50	16.7

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสังคม และ ปัจจัยจิตลักษณะ กับความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ ทดสอบที่นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสังคม และปัจจัยจิตลักษณะ กับความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด

ปัจจัย	ความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด			
	การพัฒนาทางจิตใจ	ความมุ่งมั่น	ความมีเมตตา	ความเข้มแข็งของจิตใจ
ปัจจัยส่วนบุคคล				
เพศ	ns	ns	ns	ns
อายุ	sign*	sign*	ns	ns
สถานภาพสมรส	ns	ns	ns	ns
ระดับการศึกษา	ns	ns	ns	ns
อาชีพ	ns	ns	ns	ns
รายได้	ns	ns	ns	ns
ที่อยู่อาศัย	ns	ns	ns	ns
ปัจจัยสังคม	sign*	sign*	sign*	sign*
ปัจจัยจิตลักษณะ	sign*	sign*	sign*	sign*

sign* = significant หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ns = Non significant หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4.4 อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลกับความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ

จากตารางที่ 4 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คือ ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านจิตลักษณะ สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ การอยู่อาศัยกับครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธยาเสพติด ทางสถิติ

ตารางที่ 4 อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสังคม และปัจจัยจิตลักษณะ กับความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด

ปัจจัย	จำนวน	Mean	SD.	95% Confidence Interval for Mean		F	p-value
				Lower Bound	Upper Bound		
เพศ						.028 [#]	.977
ชาย	187	3.61	0.42	3.55	3.67		
หญิง	112	3.61	0.47	3.52	3.69		
อายุ						.943	.420
<=20ปี	107	3.56	0.46	3.47	3.64		
30-39 ปี	101	3.63	0.43	3.55	3.72		
40-49	59	3.67	0.41	3.56	3.77		
>= 50 ปี	32	3.60	0.42	3.45	3.75		
การศึกษา						.386	.763
ประถมศึกษา	103	3.61	0.41	3.53	3.69		
มัธยมศึกษา	138	3.59	0.46	3.51	3.66		
ปวช/ปวส/ อนุปริญญา	45	3.65	0.45	3.52	3.79		
>=ปริญญาตรี	13	3.68	0.35	3.47	3.89		

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด (ต่อ)

ปัจจัย	จำนวน	Mean	SD.	95% Confidence Interval for Mean		F	p-value
				Lower	Upper		
อาชีพ						1.352	.251
ไม่มีอาชีพ	19	3.63	0.40	3.44	3.82		

รับจ้าง/ลูกจ้าง	162	3.58	0.46	3.51	3.66		
พนักงานเอกชน	61	3.69	0.38	3.59	3.79		
ธุรกิจส่วนตัว/	43	3.53	0.47	3.39	3.68		
ราชการ/	14	3.75	0.28	3.59	3.91		
รายได้ (บาท)						.801	.494
< 3,000	54	3.56	0.45	3.44	3.68		
6,001 -9,000	74	3.57	0.49	3.46	3.69		
9,001-15,000	113	3.63	0.41	3.55	3.71		
> 15,000	58	3.66	0.40	3.56	3.77		
สถานภาพสมรส						1.158	.316
โสด	148	3.57	0.44	3.50	3.64		
สมรส	122	3.65	0.42	3.58	3.73		
หย่าร้าง/หม้าย	29	3.60	0.50	3.41	3.79		
การอยู่อาศัย						.112	.894
คนเดียว	41	3.58	0.40	3.45	3.70		
ครอบครัว/	211	3.61	0.42	3.56	3.67		
ญาติ/มิตร	47	3.61	0.54	3.45	3.77		
ด้านสังคม						13.76	.001*
พอใช้	15	3.54	0.53	3.24	3.83		
ดี	184	3.52	0.42	3.46	3.58		
ดีมาก	100	3.79	0.40	3.71	3.87		
ด้านจิตลักษณะ						47.97	.001*
พอใช้	19	3.11	0.53	2.85	3.36		
ดี	205	3.54	0.35	3.49	3.58		
ดีมาก	75	3.94	0.42	3.84	4.03		

สถิติ t-test

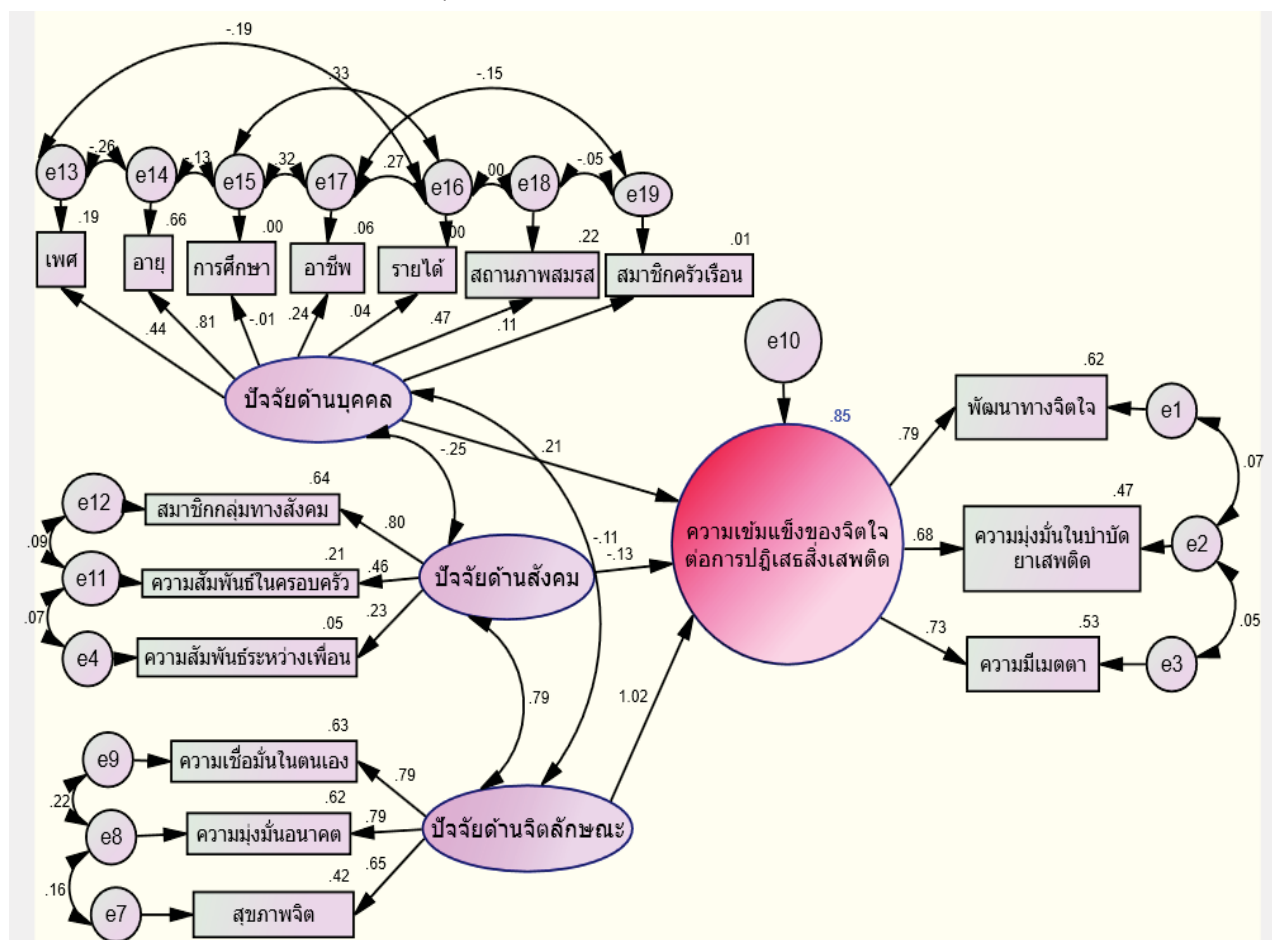
* นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4.6 น้ำหนักอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของจิตใจ

การพิจารณาน้ำหนักอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิบัติธรรม ในการศึกษาครั้งนี้ ถึงแม้ผลการทดสอบ ANOVA จะพบเพียง ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านจิตลักษณะมีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิบัติธรรม แต่ผู้วิจัยต้องการทราบทิศทางของน้ำหนักอิทธิพลโดยภาพรวมตามกรอบแนวคิดงานวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์และเขียนเป็นสมการเชิงโครงสร้าง รายละเอียดตามภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลสมการปัจจัยทางพุทธธรรมที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิบัติธรรม

1. ปัจจัยด้านบุคคล พบว่ามีน้ำหนักอิทธิพลทางบวกต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิบัติธรรม เท่ากับ .21 ซึ่งถือว่าน้ำหนักอิทธิพลในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาน้ำหนักอิทธิพลรายตัวแปรที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านบุคคลพบว่าตัวแปรอายุมีน้ำหนักอิทธิพลสูงสุด คือ .81 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส เพศ อาชีพ สมาชิกครัวเรือน และรายได้ เท่ากับ .47 .44 .24 .11 และ .04 ตามลำดับ สำหรับ การศึกษานั้นส่งผลต่อปัจจัยด้านบุคคลในทิศทางตรงกันข้าม คือ -.01

2. ปัจจัยด้านสังคม พบว่ามีน้ำหนักอิทธิพลทางลบต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด เท่ากับ $-.13$ ซึ่งถือว่าน้ำหนักอิทธิพลในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาน้ำหนักอิทธิพลรายตัวแปรที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านสังคมพบว่า สมาชิกกลุ่มทางสังคมมีน้ำหนักอิทธิพลสูงสุด คือ $.80$ รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ในครอบครัว มีน้ำหนักอิทธิพล เท่ากับ $.46$ และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมีน้ำหนักอิทธิพล $.23$

3. ปัจจัยด้านจิตลักษณะ พบว่ามีน้ำหนักอิทธิพลทางบวกต่อความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด เท่ากับ 1.02 ซึ่งถือว่าน้ำหนักอิทธิพลในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาน้ำหนักอิทธิพลรายตัวแปรที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านจิตลักษณะ พบว่า ตัวแปรความเชื่อมั่นในตนเองและความมุ่งมั่นอนาคต มีน้ำหนักอิทธิพลสูงสุด คือ $.79$ ส่วนสุขภาวะจิตมีน้ำหนักอิทธิพล $.65$

4. ความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติด ที่สร้างจาก 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการพัฒนาการทางจิตใจ องค์ประกอบด้านความมุ่งมั่นในการบำบัดยาเสพติด และองค์ประกอบด้านความมีเมตตา พบว่าทุกตัวมีน้ำหนักอยู่ในเกณฑ์ที่สูง คือ $.79$ $.68$ และ $.73$ ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าผู้ถูกควบคุมความประพฤติ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาดำรงตำแหน่งต่ำกว่าปริญญาตรี และที่สำคัญพบว่า ทุกกลุ่มอายุ ทุกระดับการศึกษา และ ทุกอาชีพ มีโอกาสเป็นผู้ติดยาเสพติด และที่น่าสนใจกลับพบว่าแม้ว่าผู้ถูกควบคุมความประพฤติจะอาศัยอยู่บ้านเดียวกับบิดามารดาหรือญาติกลับมีโอกาสติดยาเสพติดมากที่สุด และยังพบว่า ผู้อยู่แบบโสดมีโอกาสเป็นผู้ติดยาเสพติดมากกว่าใช้ชีวิตคู่หรือหม้ายหรือหย่าร้าง การศึกษานี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ สำเนา มากแบน ที่พบว่า บิดามารดาของวัยรุ่นที่เสพยาบ้าส่วนมาก จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวคืออาศัยอยู่กับครอบครัว รายได้ของครอบครัวพอกิน พอใช้ สัมพันธภาพระหว่าง บิดามารดาอยู่ในระดับปานกลาง วัยรุ่นที่เสพยาบ้า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 16-18 ปี เช่นเดียวกับการศึกษาของมานะ สันตติพงศ์ พบว่าสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเสพยาบ้ามาจากการอยากรู้ อยากลอง ตามเพื่อน ปัญหารายได้ของครอบครัว โรงเรียนขาดการแนะนำที่เหมาะสม การซื้อขายยาสามารถหาได้ง่าย

การศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ นิพันธ์ จำเนียรพันธุ์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลในการกระทำ ผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีเสพยาบ้า ส่วนใหญ่อาศัยพรบจ้างทั่วไป รายได้ต่อเดือนระหว่าง

5,000 – 10,000 บาท สภาพครอบครัว บิดามารดาอยู่ร่วมกันและไม่มีส่วนในการกระทำผิด ที่อยู่อาศัยเป็นของบิดามารดา ตั้งอยู่ในเขต เทศบาลบริเวณชุมชนแออัด สาเหตุของการเสพยาบ้ามาจากการอยากลอง ส่วนที่ไม่สามารถเลิกเสฟได้เพราะจำ เป็นต้องการใช้ในการทำงาน ทราบดีว่ายาบ้าทำให้เสียอนาคตและมีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และรู้ว่าการจำหน่ายยาบ้ามีโทษ หนักกว่าการเสฟ การที่กลับไปกระทำผิดซ้ำ มาจากการไม่มีงานทำ และมีปัญหาด้านการเงิน ทั้งนี้ แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีเสพยาบ้าส่วนใหญ่ต้องการให้มียานรองรับหลังพ้นโทษเพื่อจะได้มีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว โดยต้องการให้สังคมยอมรับ และให้โอกาสกลับตัวเป็นคนดี

การศึกษาของ ศุภร ชินะเกตุ ยังช่วยยืนยันว่าปัจจัยด้านครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและด้านสัมพันธภาพใน ครอบครัว ปัจจัยด้านสังคมด้านการสนับสนุนทางสังคมเพื่อน ครอบครัว และโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษานี้ยังพบว่าปัจจัยทางพุทธธรรมทั้งด้านสังคมและจิตลักษณะมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความเข้มแข็งของจิตใจเพื่อการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และที่สำคัญพบว่าการพัฒนาทางจิตใจ ด้านไตรสิกขา มีน้ำหนักอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) กล่าวถึงความสำคัญของไตรสิกขา คือ 1.การไม่ทำความชั่วทั้งปวง ทั้งทางกาย ทางวาจา จัดเป็น ศีล 2.การบำเพ็ญความดีให้เพียบพร้อม จัดอยู่ในการปฏิบัติจิตขั้นที่เรียกว่าสมาธิ 3.การทำจิตของตนให้ผ่องใส จัดเป็นการฝึกปฏิบัติในขั้นสูงสุดเรียกว่า ปัญญา ซึ่งสามารถพัฒนาจิตใจตนเองจนรู้ถึงผลเสียและภัยของสิ่งเสพติดทั้งหลาย จนสามารถเป็นอิสระจากสิ่งเสพติดไม่กลับไปติดซ้ำอีกต่อไป และไปในทิศทางเดียวกับ พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้กล่าวถึงความสำคัญของไตรสิกขาหรือ (การศึกษา) ที่เกี่ยวเนื่องกับการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ตามหลักพระพุทธศาสนาไว้ว่าการศึกษามีหมายถึง การเรียนรู้เพื่อเป็นมนุษย์ที่เต็มบริบูรณ์ เพราะได้รับการพัฒนาทั้งทางกายและทางจิตใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีจิตใจที่เปี่ยมด้วยปัญญา จึงเป็นอิสระหลุดพ้นจากการบีบคั้นของอำนาจกิเลสตัณหา โดยเฉพาะการเสพยาเสพติดที่ทำลายทั้งชีวิตตนเอง ผู้อื่น สังคมและประเทศ และทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาตามหลักพุทธธรรม ซึ่งใช้มรรคมี องค์ 8 หรือไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) เป็นแนวทางในการพัฒนาจะมี 3 แนวทางสำคัญคือแนวทางของการใช้ “ศีล” นำการพัฒนา เป็นการใช้ศีลเป็นจุดเริ่มต้น เป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ผู้ถูกพัฒนา แนวทางที่สองคือการใช้ “สมาธิ” เป็นจุดเน้นในการพัฒนา และแนวทางที่สามคือการใช้ “ปัญญา” เป็นแนวทางจุดเน้นในการพัฒนา แนวทางทั้งสามจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมาย

ลักษณะและความพร้อมของกลุ่มเป้าหมาย ความชัดเจนในปัจจัยสามประการ นี้จะทำให้ประสิทธิผล และประสิทธิภาพการพัฒนามากยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแก่สถานพินิจ

5.3.1.1 สถานศึกษางานคุมประพฤติ กรุงเทพมหานคร ควรจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาทางพุทธจิตวิทยาเพื่อฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดเข้าไปในหลักสูตรอบรมของสถานพินิจ

5.3.1.2 สถานพินิจควรมีการคัดกรองความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ถูกควบคุมความประพฤติเพื่อจัดกิจกรรมการให้คำแนะนำที่เหมาะสมต่อการป้องกันการกลับไปเสพซ้ำ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรทำการวิจัยการสร้างแบบประเมินคัดกรองความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดของผู้ถูกควบคุมความประพฤติ เพื่อใช้ประเมินแก่ผู้เสพแรกรับและก่อนปล่อยให้พ้นโทษ

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบระหว่างหลักสูตรการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับตัวแบบแนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ (BHRD Conceptual Model) สำหรับการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดเพื่อการสร้างความเข้มแข็งของจิตใจต่อการปฏิเสธสิ่งเสพติดระหว่างผู้เสพที่กระทำผิดรายใหม่กับผู้เสพที่กระทำผิดซ้ำ

เอกสารอ้างอิง

- United Nations office on Drugs and Crime. Extent of Drug Use: Global Overviews, [online] (2014) [cited 2014 Oct. 21]; Available from: https://www.unodc.org/documents_wdr2014_World_Drug_Report_2014_web.pdf.
- กนิษฐไทยกล้า.(2553). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเสพติดเพื่อความบันเทิงในเขตเมืองเชียงใหม่*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คณะกรรมการการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด.(2559). *สังเคราะห์สถานการณ์สารเสพติด พ.ศ.2555-2559*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ.(2559). *แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2559*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงยุติธรรม.
- Krejcie,R.V. and Morgan D.W..(1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*: 607–610.